

دریافت مقاله: ۱۴۰۳/۰۴/۰۲

پذیرش مقاله: ۱۴۰۳/۰۹/۳۰

فصلنامه مدیریت نظامی

سال بیست و پنجم، شماره ۱، بهار ۱۴۰۴

ص ص ۱۱۸ - ۱۵۰

مقاله پژوهشی

الگوی توانمندسازی مالی خانواده کارکنان نظامی

محمد مهدی^{۱*}، ساسان خادمی^۲

چکیده

توانمندسازی مالی مفهوم در دست گرفتن کنترل امور مالی و اتخاذ تصمیمات آگاهانه است که ثبات و امنیت مالی را به همراه دارد. توانایی مالی ترکیبی از نگرش، دانش، مهارت و خودکارآمدی است. این توانایی در تصمیم‌گیری و مدیریت پول با شرایط زندگی فرد سازگار است. پژوهش حاضر با استفاده از روش نظریه‌پردازی داده بنیاد، الگویی برای توانمندسازی مالی خانواده‌های نظامیان در ایران ارائه می‌کند. از نظر پارادایم‌های پژوهشی غالب، این پژوهش در گروه تفسیر قرار می‌گیرد. به‌منظور جمع‌آوری داده‌های موردنیاز از تکنیک مصاحبه نیمه ساختاریافته و روش نمونه‌گیری گلوله برفی استفاده شده است. مصاحبه‌شوندگان این پژوهش کارشناسان، اساتید حسابداری و مالی، خانواده‌ها و کارکنان نظامی هستند.

داده‌های پژوهش با استفاده از روش کدگذاری که مختص رویکرد زمینه‌ای است، تجزیه و تحلیل شد و مقوله‌های مفهومی، اصلی و کلان استخراج شد و در نهایت الگو توانمندسازی شامل عوامل علی، ساختاری، مداخله‌گر و نیز راهبردهایی برای توانمندسازی خانواده‌های کارکنان نظامی و پیامدهای آن و اجرای صحیح سامانه ارتقای توان مالی خانواده‌های نظامیان ارائه شده است. با توجه به نتایج تحقیق پیامدهای اصلی توانمندسازی مالی خانواده‌های نظامی کمک به مخارج زندگی (مسکن و آموزش)، کارآفرینی و توسعه نیروی کار، کاهش استرس مشاغل نظامی، کاهش گسست‌های خانوادگی ناشی از مسائل مالی، افزایش رفاه خانواده‌ها، بهبود کیفیت زندگی کاری، اعتماد به نفس بیشتر، تقویت سیستم اقتصادی کشور، جلوگیری از کلاهبرداری‌های مالی و کاهش مسائل اجتماعی و بحران‌های پس از بازنشستگی می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: مدیریت مخارج، کارکنان نظامی، گراند تئوری، توانمندسازی مالی

۱. استادیار دانشگاه امام علی (ع) تهران، ایران، (نویسنده مسئول)، Mehdi@iamu.ac.ir

۲. دکتری حسابداری، مدرس دانشگاه امام علی (ع)، تهران، ایران

مقدمه

توانمندسازی مالی مفهوم در دست گرفتن کنترل امور مالی و اتخاذ تصمیمات آگاهانه است که ثبات و امنیت مالی را به همراه دارد. این شامل درک امور مالی شخصی، بودجه‌بندی و استراتژی‌های سرمایه‌گذاری، مدیریت بدهی و برنامه‌ریزی مالی است. امور مالی بخش مهمی از رشد و توسعه شخصی است، چون به آزادی مالی، استقلال و رفاه بیشتر منجر می‌شود. دسترسی به آموزش و منابع مالی می‌تواند افراد و جوامع را برای دستیابی به اهداف مالی خود توانمند سازد و چرخه‌های فقر و نابرابری را از بین ببرد. با توانمندسازی، افراد در مورد آینده خود انتخاب و فرصت‌هایی را برای رسیدن به رؤیاهای خود ایجاد می‌کنند. خانواده‌های نظامی به دلیل جابجایی‌های مکرر، استقرار و شکاف‌های بالقوه شغلی با چالش‌های مالی منحصر به فردی روبرو هستند (حسینی، ۱۴۰۱). توانمندسازی مالی خانواده‌های نظامی فراهم کردن منابع و آموزش برای کمک به خانواده‌های نظامی برای دستیابی به ثبات و استقلال را به همراه دارد. خانواده‌های نظامی با توجه به ماهیت خدمت و جابجایی‌های مکرر ناشی از آن، اغلب با چالش‌های مالی منحصر به فردی روبرو هستند. این چالش‌ها شامل از دست دادن درآمد به دلیل استقرار، جابجایی‌های مکرر که منجر به افزایش هزینه‌های مسکن می‌شود، و مسائل مربوط به بودجه و مدیریت امور مالی در حین مقابله با استرس ناشی از استقرار با شد. با این حال، توانمندسازی مالی به خانواده‌های نظامی از نظر کاهش بدهی افزایش پس‌انداز و ایجاد توان مالی کمک زیادی می‌کند. خانواده‌های نظامی از طریق پشتیبانی و آموزش مهارت‌های لازم برای تصمیم‌گیری مالی و بهبود سلامت مالی کلی خود را می‌آموزند (مهدی، ۱۴۰۰). این مقاله به بررسی اهمیت توانمندسازی مالی برای خانواده‌های نظامی می‌پردازد و نکات و منابع عملی را برای کمک به موفقیت مالی آن‌ها ارائه می‌کند. توانمندسازی مالی خانواده‌های نظامیان موضوع مهمی است که به طرق مختلف به آن پرداخته شده است. سوال اساسی این تحقیق این بوده که چه عواملی در توانمندسازی مالی خانواده‌های نظامی تاثیر گذارند.

به‌طور کلی، توانمندسازی مالی خانواده کارکنان نظامی برای رفاه، آمادگی و موفقیت آن‌ها بسیار مهم است. هدف از انجام این پژوهش ارائه الگو جامع توانمندسازی مالی می‌باشد. توانمندسازی مالی کارکنان و خانواده‌ها استرس‌های ناشی از کمبود منابع مالی و ثبات بیشتر در محیط کار و خانواده را به همراه خواهد داشت. عمده‌ترین چالش‌های مالی که خانواده‌های نظامی با آن مواجه هستند عبارت‌اند از:

فشار مالی: خانواده‌های نظامی اغلب به دلیل عوامل مختلفی مانند حقوق کم، جابجایی‌های مکرر و هزینه‌های مربوط به اعزام با فشار مالی مواجه هستند. این فشار می‌تواند منجر به مشکلاتی در تأمین نیازهای اساسی، پرداخت قبوض و پس‌انداز برای آینده شود (علی و همکاران، ۲۰۲۲).

هزینه‌های جابجایی: خانواده‌های نظامی اغلب به دلیل پست‌های عملیاتی جابجا می‌شوند که هزینه‌های قابل توجهی برای آنان دارد. این هزینه‌ها شامل هزینه‌های مربوط به جابجایی کالاهای خانگی، یافتن مسکن جدید و اسکان در یک جامعه جدید است. این هزینه‌ها بر امور مالی خانواده فشار وارد می‌کند (ویلسون، مک‌گیل، آزیورن، و کیرنان، ۲۰۲۰).

هزینه‌های مربوط به استقرار: هنگامی که یک عضو در محل جدید مستقر می‌شود، خانواده آن‌ها با هزینه‌های اضافی مانند مراقبت از کودک، حمل‌ونقل و نگهداری از خانواده بدون تغییر در سطح درآمد روبرو می‌شوند. این هزینه‌ها به بار مالی خانواده‌های نظامی اضافه می‌شود (اورمنو و همکاران، ۲۰۲۰).

درآمد نا سازگار: خانواده‌های نظامی به دلیل عواملی مانند دستمزد اعزام، کمک‌هزینه مسکن و سایر مزایای نظامی، درآمد متناقضی را تجربه کنند. این ناهماهنگی می‌تواند بودجه و برنامه‌ریزی برای آینده را چالش‌برانگیز کند (گیوبیو، ۲۰۲۳).

فرصت‌های شغلی محدود برای همسران: همسران نظامی به دلیل جابجایی‌های مکرر و نیازهای زندگی نظامی اغلب دریافتن شغل با مشکل مواجه می‌شوند. این منجر به کاهش درآمد و بی‌ثباتی مالی برای خانواده می‌شود. (دالومبا و همکاران، ۲۰۲۲)

فقدان آموزش مالی: بسیاری از خانواده‌های نظامی ممکن است به آموزش مالی و منابع کافی برای کمک به آن‌ها در تصمیم‌گیری مالی آگاهانه دسترسی نداشته باشند. این کمبود دانش به چالش‌های مالی و مشکلات در مدیریت مؤثر پول کمک می‌کند (گیانولی و همکاران، ۲۰۲۲).

این چالش‌های مالی ذکر شده تأثیر بسزایی بر رفاه و ثبات خانواده‌های نظامی دارد. سازمان‌ها و دستگاه‌های پشتیبانی برای کمک به خانواده‌های نظامی برای غلبه بر این چالش‌ها و دستیابی به توانمندی مالی توجه به این چالش‌ها بسیار مهم است.

مبانی نظری

آنچه سبب گردیده است که صاحب‌نظران در تعاریف عملیاتی از توانمندسازی توافق نظر نداشته باشند، دید متفاوت آنها به توانمندسازی است. سه رویکرد برای توانمندسازی برشمردن و به تحلیل منشاء و ماهیت این رویکرد‌ها پرداخته‌اند. در جدول شماره ۱ خلاصه‌ای از کار این صاحب‌نظران آورده شده است.

جدول شماره ۱- رویکردهای توانمندسازی

رویکرد	منشا پیدایش	ماهیت و رویکرد
اجتماعی/ساختاری	اصول دموکراسی و جامعه شناسی	تقسیم قدرت و تصمیم‌گیری
روانشناختی	روانشناسی اجتماعی و تئوری انگیزش درونی	توجه به شایستگی، حق انتخاب، مؤثر بودن و معنادار بودن کارکنان
انتقادی	تئوری پست مدرن و ساخت شکنی	درک اینکه چه کسی ساختار قدرت رسمی را کنترل می‌کند

توانمندسازی مالی مفهومی است که بر ارائه دانش، مهارت‌ها، منابع و فرصت‌هایی برای افراد و جوامع برای اتخاذ تصمیمات مالی آگاهانه، بهبود رفاه مالی و دستیابی به استقلال اقتصادی تمرکز دارد. این شامل توانمندسازی افراد برای به دست گرفتن کنترل امور مالی، ایجاد انعطاف‌پذیری مالی و کار در جهت اهداف مالی خود است. توانمندسازی مالی جنبه‌های مختلفی را در برمی‌گیرد، از جمله؛ آموزش مالی: ارائه

دانش و درک افراد از مفاهیم مالی مانند بودجه‌بندی، پس‌انداز، سرمایه‌گذاری و مدیریت بدهی. این آموزش به افراد کمک می‌کند تا تصمیمات آگاهانه بگیرند و عادات مالی خوبی ایجاد کنند (مهدی و همکاران، ۱۳۹۳).

دسترسی به خدمات مالی: اطمینان از دسترسی افراد به محصولات و خدمات مالی مقرون‌به‌صرفه و مناسب، مانند حساب‌های بانکی، اعتباری، بیمه و پس‌انداز. این دسترسی به افراد اجازه می‌دهد تا پول خود را به‌طور مؤثر مدیریت کنند و در سیستم مالی رسمی شرکت کنند.

تولید درآمد: حمایت از افراد در توسعه مهارت‌ها، یافتن شغل یا راه‌اندازی کسب‌وکار خود برای ایجاد درآمد و بهبود وضعیت مالی خود. این جنبه از توانمندسازی مالی برافزایش پتانسیل درآمد و فرصت‌های اقتصادی تمرکز دارد.

ایجاد دارایی: تشویق افراد به ساخت دارایی‌هایی مانند مالکیت خانه، سرمایه‌گذاری و پس‌انداز بازنشستگی. ساخت دارایی به افراد کمک می‌کند تا ثروت بسازند و به ثبات مالی بلندمدت دست یابند.

شمول مالی: ترویج دسترسی برابر به خدمات مالی و فرصت‌ها برای جمعیت‌های به حاشیه رانده شده و محروم، از جمله زنان، افراد کم‌درآمد و جوامع اقلیت. هدف شمول مالی کاهش نابرابری‌ها و ارتقای برابری اقتصادی است.

حمایت از مصرف‌کننده: حصول اطمینان از اینکه افراد در برابر کلاهبرداری مالی، شیوه‌های وام‌دهی غارتگرانه و سایر اشکال استثمار مالی محافظت می‌شوند. اقدامات حمایت از مصرف‌کننده به افراد کمک می‌کند تا تصمیمات مالی ایمن و آگاهانه اتخاذ کنند.

توانمندسازی مالی یک رویکرد چندبعدی است که اهمیت دانش مالی، دسترسی و توانمندسازی را در بهبود رفاه مالی افراد و کیفیت کلی زندگی تشخیص می‌دهد. این یک جزء کلیدی برای ترویج توسعه اقتصادی، کاهش فقر، و تقویت رشد فراگیر و پایدار است (مسلمی و مشرفی زنوزی، ۱۳۹۵).

فشار مالی به دلیل دستمزد کم، جابه‌جایی‌های مکرر و هزینه‌های مربوط به اعزام چالش مهمی است که خانواده‌های نظامی با آن مواجه هستند (اورمنو و همکاران، ۲۰۲۰). دستمزد پایین، به‌ویژه، می‌تواند خانواده‌های نظامی را در برآوردن نیازهای اولیه، پرداخت قیوض و پس‌انداز برای آینده دشوار کند. جابه‌جایی‌های مکرر همچنین می‌تواند منجر به هزینه‌های قابل توجهی برای جابه‌جایی شود، از جمله هزینه‌های مربوط به جابجایی کالاهای خانگی، یافتن مسکن جدید، و اسکان در یک جامعه جدید، که می‌تواند بر مالی خانواده فشار وارد کند. هزینه‌های مربوط به اعزام، مانند مراقبت از کودکان، حمل‌ونقل و نگهداری یک خانواده با درآمد واحد، می‌تواند بر بار مالی خانواده‌های نظامی بیفزاید. درآمد ناهماهنگ به دلیل عواملی مانند حقوق اعزام، کمک‌هزینه مسکن و سایر مزایای نظامی نیز می‌تواند بودجه و برنامه‌ریزی برای آینده را چالش‌برانگیز کند. (توساناپیروم و همکاران، ۲۰۲۳)

خانواده نظامی

رفاه خانواده کارکنان نظامی به چند دلیل برای دولت مهم است، از جمله؛ امنیت ملی: رفاه خانواده‌های نظامی برای حفظ آمادگی و اثربخشی ارتش ضروری است. اگر کارکنان نظامی نگران رفاه خانواده خود باشند، ممکن است حواسشان پرت شود و کمتر روی وظایف خود تمرکز کنند، که می‌تواند امنیت ملی را به خطر بیندازد.

روحیه و حفظ روحیه: خانواده‌های نظامی نقش مهمی در حمایت از سربازان و حفظ روحیه آن‌ها دارند. اگر خانواده‌ها با چالش‌های مالی یا سایر چالش‌ها دست‌وپنجه نرم می‌کنند، احتمال ترک ارتش توسط اعضای خدمات بیشتر است که می‌تواند بر میزان نگهداری و قدرت کلی ارتش تأثیر بگذارد. (کوری و همکاران، ۲۰۲۱)

مسئولیت اجتماعی: دولت مسئولیت اجتماعی دارد تا از خانواده‌های نظامی که فداکاری می‌کنند و به کشور خدمت می‌کنند حمایت کند. ارائه حمایت و منابع به خانواده‌های نظامی راهی برای ارج نهادن به خدمات آن‌ها و قدردانی از کمک آن‌ها به کشور است. (روسیترو و لینگ، ۲۰۲۲)

تأثیر اقتصادی: خانواده‌های نظامی از طریق هزینه و اشتغال به اقتصاد کمک می‌کنند. اگر خانواده‌های نظامی از نظر مالی دچار مشکل باشند، می‌تواند بر اقتصاد محلی و ملی تأثیر بگذارد. (بلا و همکاران، ۲۰۲۳)

سلامت و رفاه: دولت موظف است اطمینان حاصل کند که خانواده‌های نظامی به مراقبت‌های بهداشتی، آموزشی و سایر منابعی که سلامت و رفاه آن‌ها را ارتقا می‌دهد، دسترسی دارند. این حمایت می‌تواند به خانواده‌ها کمک کند تا با استرس‌های منحصربه‌فرد مرتبط با زندگی نظامی کنار بیایند و کیفیت زندگی خود را بهبود بخشند. (کوری و همکاران، ۲۰۲۱)

به‌طور کلی، رفاه خانواده‌های نظامی برای دولت برای انجام تعهدات خود در قبال امنیت ملی، مسئولیت اجتماعی و ثبات اقتصادی ضروری است. ارائه حمایت و منابع به خانواده‌های نظامی می‌تواند به آن‌ها کمک کند تا بر چالش‌ها غلبه کنند و به توانمندی مالی و شخصی دست یابند.

پیشینه

توانمندسازی مالی موضوع چندین مطالعه تجربی بوده است. در اینجا چند نمونه از مطالعات تجربی مرتبط با توانمندسازی مالی آورده شده است. مطالعه‌ای با عنوان بررسی رابطه بین دسترسی مالی با توانمندسازی اقتصادی زنان کشورهای خاورمیانه صورت گرفته است که نتایج نشان می‌دهد توانمندسازی اقتصادی با بهبود دسترسی مالی افزایش می‌یابد همچنین متغیرهای امید به زندگی، تحصیلات رابطه مثبت و معناداری با توانمندسازی اقتصادی دارد (کلهری، ۱۴۰۱)

شایق و همکاران در پژوهشی با عنوان تدوین الگوی توانمند دانشی مدیران مالی دستگاه‌های اجرایی با روش پدیدارشناسی و تحلیل مضمون نشان دادند که توانایی دانشی مدیران مالی نقش کلیدی در بهبود مدیریت منابع در شرکت‌ها را به همراه دارد و ناکارآمدی آن چالش‌برانگیز خواهد شد (شایق، ۱۴۰۲)

بررسی پدیدارشناسی توانمندسازی مالی از دیدگاه مدیران مدارس نشان می‌دهد محرک‌های توانمندسازی مالی در سه بخش توانمندسازی ناظر بر ویژگی‌های فردی،

حمایت‌های سازمانی و روابط کلان‌نهادی - اجتماعی تفکیک می‌گردد و مدیران مدارس بر اهداف کلان و سیاست‌های نهادی نیز توجه ویژه‌ای دارند (فاضل و همکاران، ۱۳۹۷)

مطالعه دیگر به بررسی پیامدهای توانمندسازی کارکنان در مؤسسات مالی در کشورهای در حال توسعه پرداخت. این مطالعه توانمندسازی فرهنگی، به اشتراک‌گذاری اطلاعات، افزایش سطح شایستگی، اعطای استقلال، تأمین منابع و اقدامات حمایتی را به‌عنوان عوامل کلیدی منجر به توانمندسازی کارکنان شناسایی کرد. این مطالعه به این نتیجه رسید که توانمندسازی کارکنان یک عامل کلیدی برای نوآوری، شایستگی و نوآوری در فرهنگ شرکتی معاصر است. (هو، ۲۰۲۳)

مطالعه دیگری نقش توانمندسازی اقشار ضعیف جامعه را در ارتقای رشد اقتصادی و کاهش فقر بررسی کرد. این مطالعه مزایای شمول مالی از جمله افزایش فعالیت اقتصادی، بهبود معیشت و کاهش فقر را برجسته کرد. این مطالعه بر نیاز به مشارکت بین دولت‌ها، مؤسسات مالی و سازمان‌های جامعه مدنی برای ارتقای توانمندی بخش‌های ضعیف‌تر جامعه از طریق شمول مالی تأکید کرد. (فلمنگ، منینگ، فام، و ورسینا، ۲۰۲۲)

مطالعه‌ای تأثیر توانمندسازی کارکنان را بر رضایت کارکنان و کیفیت خدمات در شرکت‌های مالی در بنگلادش بررسی کرد. این مطالعه نشان داد که رضایت کارکنان و کیفیت خدمات به‌طور قابل‌توجهی به توانمندسازی کارکنان بستگی دارد و کارکنان راضی خدمات باکیفیت بهتری ارائه می‌دهند. (چن، خو و یائو، ۲۰۲۲)

یک مطالعه تجربی برای شناسایی مهم‌ترین عوامل توانمندسازی کارکنان بانک در یک بانک خصوصی اخیراً تأسیس شده در ایران انجام شد. این مطالعه نشان داد که رهبری، صلاحیت علمی، خط‌مشی و استراتژی مناسب، همکاری و فرآیندها نقش مهمی در توانمندسازی و توانمندسازی کارکنان بانک دارند. (چن و همکاران، ۲۰۲۲)

مطالعه دیگری تأثیر توانمندسازی مالی بر ایجاد سرمایه‌گذاری کارآفرینانه در میان ذینفعان غیردولتی در ایالت کوآرا، نیجریه را بررسی کرد. این مطالعه نشان داد که

توانمندسازی مالی به‌طور قابل توجهی به ایجاد سرمایه‌گذاری کارآفرینانه در میان ذینفعان غیردولتی کمک می‌کند. این مطالعه پیشنهاد می‌کند که مدیریت سازمان‌های غیردولتی باید قبل از دادن وام، کمک‌های بلاعوض و یارانه‌ها به ذینفعان، طرح‌های تجاری را به‌درستی بررسی کند تا اطمینان حاصل شود که فقط ایده‌های قابل اجرا و نوآورانه تأمین مالی می‌شوند. (خرم، احمد و علی، ۲۰۲۲)

به‌طور کلی، مطالعات تجربی بینش‌هایی را در مورد تأثیر توانمندسازی مالی بر جنبه‌های مختلف عملکرد سازمانی و اقتصادی ارائه کرده است. این مطالعات عوامل کلیدی را شناسایی کرده‌اند که به توانمندسازی مالی کمک می‌کنند و اهمیت توانمندسازی مالی را در ارتقای نوآوری، شایستگی و نوآوری در محیط کار و اقتصاد برجسته کرده‌اند.

روش پژوهش

در این تحقیق به‌منظور نمونه‌گیری، از روش نمونه‌گیری گلوله برفی استفاده شده است و به‌منظور جمع‌آوری داده‌ها، برای مصاحبه به بیست نفر از متخصصین و اساتید حسابداری و مالی که دارای مدرک دکتری و عضو هیئت‌علمی دانشگاه در رشته حسابداری، مدیریت مالی و مهندسی مالی بودند و بیش از ۱۰ سال سابقه تدریس و مشاغل اجرایی در این حوزه را داشتند، و همچنین تعدادی از خانواده کارکنان نظامی مراجعه شد. و تحلیل داده‌ها به روش تکنیک داده بنیاد صورت گرفته است. و فرآیند انتخاب نمونه تا مرحله اشباع نظری ادامه یافت.

یافته‌های پژوهش

تحلیل داده‌ها مطابق با روش نظریه‌پردازی داده بنیاد طی سه مرحله کدگذاری انجام شده است.

اولین گام یافتن مقولات مفهومی در داده‌ها در سطح اولیه از انتزاع بوده است. دومین گام یافتن ارتباطات

بین این مقولات است و سومین مرحله مفهوم‌سازی و گزارش این ارتباطات در سطح بالاتری از انتزاع

است

کدگذاری باز: بخشی از فرایند تحلیل داده‌ها است و عبارت است از خرد کردن، مقایسه کردن، مفهوم‌پردازی و مقوله‌بندی داده‌ها. کدگذاری باز طی دو مرحله انجام می‌گیرد: کدگذاری سطح اول که منجر به تولید مفاهیم می‌شود و کدگذاری سطح دوم که حاصل آن ایجاد مقوله‌هاست. به شرح جدول زیر نمونه مصدافی از آن ارائه می‌گردد

جدول شماره ۲: نمونه مفاهیم و مقوله‌های استخراجی از مصاحبه‌ها

مقوله سطح دوم	مقوله سطح اول	مفاهیم
برنامه ریزی مالی خانواده	برنامه ریزی	برنامه ریزی مخارج تا انتهای ماه
	برای زندگی شخصی	برنامه ریزی در ایام بزنشستگی و مخارج فرزندان در مراحل مختلف زندگی
		مدیریت حقوق
مدیریت مالی خانواده		مخارج متفاوت در سنوات مختلف زندگی
		قابلیت‌های درآمد زایی قبل و بعد از بازنشستگی
		مدیریت توقعات و مخارج خانواده
		مدیریت و مسئولیت ارتقا سطح معیشت خانواده
آینده‌نگری مالی خانواده		ارتقا مهارت فرزندان و آموزش آنان
		چلوگیری از بحران‌های اقتصادی آینده در خانواده

در این راستا به هر جمله، پاراگراف از داده‌های پژوهش یک برچسب مفهومی داده می‌شود. به‌عنوان مثال مصاحبه یکی از مشارکت‌کنندگان به شرح ذیل کدگذاری شده است.

توانمندی مالی از جمله موضوعاتی است که همه کارکنان جدای از میزان اطلاعات و مشاغل سازمانی می‌بایست نسبت به آن اشراف کافی داشته باشند تا در زندگی شخصی خود با مشکلات عدیده‌ای مواجه نشده (برنامه‌ریزی برای زندگی شخصی) و کیفیت زندگی بهتری داشته باشند. در سنوات ابتدای خدمت شرایط بهتری برای توانمندسازی مالی و افزایش میزان درآمدها و قابلیت افراد مهیا است چراکه در سنوات انتهایی خدمت و بازنشستگی اگر با مشکلات مالی همراه باشیم از پس‌اندازهای سنوات

ابتدایی خدمت استفاده می‌شود. (مدیریت منابع مالی) لذا این چنین می‌توان نتیجه گرفت که پس‌انداز و سرمایه‌گذاری امری ناگزیر می‌باشد. از جهتی با وجود چنین شرایط تورمی در جامعه نگرانی از آینده فرزندان (آینده‌نگری) نیز از مسائل پیش روی کارکنان می‌باشد.

برچسب‌های مفهومی (برنامه‌ریزی برای زندگی شخصی) ، (مدیریت منابع مالی)، (آینده‌نگری) از مصاحبه مزبور استخراج گردید. پس از استخراج مفاهیم از متن مصاحبه‌ها برای ایجاد مقوله‌ها، این مفاهیم باهم مقایسه می‌شوند و چنانچه به یک موضوع مشترک اشاره داشته باشند مقوله مربوطه استخراج می‌گردد که در واقع مقوله‌ها شامل مفهوم‌پردازی در سطح بالاتری از انتزاع است. برای مثال: مفاهیم "برنامه‌ریزی برای زندگی شخصی، مدیریت منابع مالی و آینده‌نگری" که از مصاحبه‌ها استخراج شده است همه در قالب مقوله برنامه‌ریزی مالی خانواده قرار می‌گیرد.

کدگذاری محوری: فرایند مرتبط سازی مقولات را کدگذاری محوری می‌نامند. چراکه این کدگذاری بر محور مقوله، مرتبط سازی مقولات در سطح ابعاد و ویژگی‌های پارادایم اتفاق می‌افتد. در کدگذاری محوری باید شکل محکمی از روابط حول محور مقوله شکل گیرد.

نتایج تحلیل داده‌ها: ارائه مدل توانمند سازی خانواده های نظامی

تجزیه و تحلیل چندین موضوع کلیدی مرتبط با توانمندسازی مالی خانواده کارکنان، از جمله آموزش مالی، دسترسی به خدمات مالی، تولید درآمد، ایجاد دارایی، شمول مالی و حمایت از مصرف‌کننده را نشان داد. این مطالعه نشان داد که آموزش مالی و دسترسی به خدمات مالی عوامل مهمی در ارتقای توانمندی مالی در میان خانواده‌های کارکنان است. این مطالعه همچنین نشان داد که تولید درآمد و ایجاد دارایی استراتژی‌های مهمی برای بهبود رفاه مالی خانواده کارکنان است. علاوه بر این، این مطالعه بر اهمیت شمول مالی و حمایت از مصرف‌کننده در ارتقای توانمندی مالی در میان خانواده‌های کارکنان تأکید کرد.

شکل ۱- مدل مفهومی پژوهش

مقوله اصلی: توانمند سازی مالی خانواده کارکنان نظامی

توانمندسازی مالی ایده و فکر اصلی این پژوهش بوده است. در انتخاب عوامل کلیدی در توانمندسازی مالی با الگوبرداری از مقالات و ادبیات نظری در این خصوص سعی بر آن شد که از شاخص های اصلی مؤثر در توانمندسازی از جمله؛ برنامه ریزی مالی و سواد مالی عنوان یک طرح کلی استفاده و با توجه به شرایط اقتصادی و محیط تجاری کشور و تجربیات مصاحبه شوندهگان بومی سازی گردد. مهم ترین عامل در ارتقا توانمندسازی مالی خانواده های نظامی، استفاده از ظرفیت نیروی سازمانی نخبه و منابع مالی راکد درون سازمان در راستای ارتقا توانمندسازی مالی خانواده کارکنان می باشد. با توجه به موارد ذکر شده دو مؤلفه کلی استخراج گردید: برنامه ریزی مالی، سواد مالی

برنامه‌ریزی مالی

- تبیین برنامه بازنشستگی: ارتقا سطح رفاه و آرامش کارکنان و خانواده آنان پس از بازنشستگی
- برنامه‌های کوتاه‌مدت: برنامه‌ریزی کوتاه‌مدت برای مراحل مختلف زندگی از جمله هزینه‌های جاری خانواده و آموزش فرزندان و معیشت خانواده
- برنامه‌های بلندمدت: برنامه‌ریزی بلندمدت برای مراحل مختلف چرخه زندگی (استخدام، ازدواج، ناتوانی، خرید خانه و ...)

سواد مالی

مدیریت مخارج

- ارزش زمانی پول و نرخ بهره: درک ارزش زمانی پول در شرایط تورمی - چگونگی محاسبه بهره - بهره مرکب
- وام و اعتبار: مفهوم وام و اعتبار، انواع وام‌ها (قرض الحسنه - مسکن - ازدواج و ...) زمان‌بندی پرداخت بدهی
- مدیریت پس‌انداز

• درآمد: برنامه‌ریزی به‌منظور افزایش میزان درآمدهای مالی

- اشتغال: هدایت خانواده به سمت اشتغال‌زایی و افزایش بهره‌ورد از جمله مشاغل خانگی و دورکاری

• بودجه: درک درست از بودجه‌بندی خانواده و مفاهیم بودجه و مالی شخصی

- مالیات: آشنایی با مفاهیم مالیات و مدیریت بهینه پرداخت‌ها
- حفظ دارایی: با توجه به شرایط تورمی حفظ فیزیکی دارایی‌ها و عدم تبدیل به وجه نقد به‌منظور انجام پس‌انداز

مدیریت ریسک

- نظام بیمه سرمایه‌گذاری و خدمات درمانی: درک و شناسایی انواع مختلف بیمه‌ها، میزان پوشش و خطرات ناشی از بیمه نشدن

۱- عوامل علی:

از آنجاکه شرایط علی مقوله‌هایی هستند که به وجود آورنده مقوله اصلی هستند، طبق

نظر مصاحبه‌شوندگان عوامل زیر، شرایط علی شناسایی شده‌اند:

۱-۱) ثبات مالی شخصی

ثبات مالی شخصی به معنای توانایی اداره کردن درآمد و هزینه‌های خود به‌گونه‌ای است که فرد از زندگی لذت ببرد و همچنین برای آینده خود پس‌انداز نماید. ثبات مالی شخصی می‌تواند باعث توانمندسازی مالی شود، چراکه آن‌ها را قادر می‌سازد تا با خیال راحت‌تر به کار خود بپردازند، ریسک‌های مالی را بهتر مدیریت کنند و از فرصت‌های سرمایه‌گذاری استفاده کنند.

اشاره به متن یکی از مصاحبه‌ها: ثبات مالی شخصی باعث می‌شود افراد با فراغ بال و آسایش فکری بر روی توانمندسازی مالی خود تمرکز داشته و فرصت‌های سرمایه‌گذاری متنوعی را انتخاب نمایند. در صورت عدم وجود ثبات مالی کارکنان در امورات روزانه و مخارج جاری خود درگیر شده و فرصت کمتری در ارتقا توانمندسازی خود دارند.

۲-۱) تکیه کمتر به برنامه‌های دولتی

تمرکز کمتر بر برنامه‌های دولتی باعث توانمندسازی مالی افراد می‌شود، البته اگر دولت نقش خود را در تنظیم و نظارت بر بازارهای مالی و اقتصادی به‌خوبی انجام دهد و فضای مناسبی را برای رشد و توسعه کسب‌وکارها و سرمایه‌گذاری‌های خصوصی فراهم کند. این کار منجر به افزایش درآمد، کاهش بیکاری، افزایش سواد مالی و بهبود کیفیت زندگی و درنهایت توانمندسازی مالی خانواده‌های می‌شود. اما اگر تمرکز کمتر بر برنامه‌های دولتی به معنای کاهش حمایت‌ها و خدمات عمومی باشد، مخصوصاً برای طبقات ضعیف و محروم جامعه اثرات منفی هم در توانمندسازی مالی خانواده‌ها دارد، در این صورت، دولت باید راهکارهای جبرانی و تسهیل‌گر را در برنامه‌های خود قرار داده تا عدالت اجتماعی را حفظ کند.

اشاره به متن یکی از مصاحبه‌ها: تکیه کمتر بر برنامه‌های دولتی باعث رشد بیشتر افراد می‌شود مانند نوزادی که تا سنوات زیادی به شیر مادر برای تغذیه وابسته باشد. اما اگر این حمایت‌ها کمتر باشد باعث رشد کارکنان می‌شود و انگیزه کارکنان در توانمندسازی را بالا می‌برد. تجربه مشابه نشان می‌دهد کارکنانی که از سنوات اول خدمت در منازل

سازمانی سکونت داشته‌اند تا انتهای خدمت از لحاظ مالی شرایط بدتری دارند چراکه به امکانات سازمان متکی و وابسته شده‌اند ولی کارکنانی که از همان سنوات ابتدایی خدمت بر توانایی‌های خود متکی بوده‌اند رشد بهتری در مسائل مالی داشته‌اند. البته این عدم تکیه و حمایت‌های دولتی نباید به صورت قهری باشد به عنوان مثال از بچه زیر ۲ سال شیر مادر را دریغ کرد و او را دچار سوء تغذیه کرد تا آخر عمر این مشکل همراه او خواهد بود.

۱-۳) کمک به جامعه در رشد اشتغال‌زایی

اشتغال‌زایی یکی از عوامل مهم توانمندسازی مالی افراد است، با اشتغال‌زایی افراد درآمد کسب می‌کنند و ایده‌های خود را عملیاتی می‌کنند. با اشتغال‌زایی افراد توانایی دارند که تصمیمات مستقل بگیرند و احساس کنترل بر محیط کار خود داشته باشند. این کار نه تنها به بهبود سطح زندگی و رفاه افراد کمک می‌کند، بلکه به رشد و توسعه اقتصادی و اجتماعی کشور نیز منجر می‌شود. اما اشتغال‌زایی نباید به صورت تصادفی و بدون برنامه‌ریزی صورت بگیرد. باید توجه داشت که نوع و کیفیت مشاغل، سواد و مهارت‌های لازم برای آن‌ها، عدالت و تساوی در دسترسی به فرصت‌های شغلی و پایداری و پویایی بازار کار، همگی از عوامل مؤثر در اشتغال‌زایی می‌باشند.

اشاره به متن یکی از مصاحبه‌ها: با اشتغال‌زایی نه تنها فرد توانمند می‌شود، ذکر یک مثال که دست فرد در جیب خود است نه محتاج حقوق سازمان، لذا علاوه بر توانمندسازی خود چند نفر را همراه خود صاحب حرفه و کار می‌کند که باعث افزایش توانمند آنان و در نهایت جامعه نیز می‌شود.

۱-۴) پرداخت مالیات و افزایش درآمدهای دولتی

پرداخت مالیات یکی از وظایف شهروندی و یکی از منابع اصلی درآمدهای دولت است. اگر دولت مالیات را به صورت شفاف، عادلانه و کارآمد جمع‌آوری کند، با استفاده از آن‌ها خدمات عمومی مانند آموزش، بهداشت، رفاه، زیرساخت و امنیت را بهبود می‌بخشد. این کار باعث می‌شود که افراد به فرصت‌های بیشتری دسترسی خواهند داشت، سطح زندگی خود را ارتقا داده و توانمندسازی مالی پیدا کنند. اما پرداخت مالیات نیازمند

اعتماد و مشارکت عمومی است. اگر افراد آگاهی لازم از مخارج مالیاتی خود نداشته باشند، یا اگر بین بخش‌های مختلف جامعه تبعیض و عدم تساوی در پرداخت مالیات وجود داشته باشد، احتمال فرار یا مقاومت در برابر پرداخت مالیات بالا خواهد رفت. بنابراین، دولت می‌تواند با اطلاع‌رسانی مناسب، شفاف‌سازی حساب‌های خود، تضمین عدالت و تسهیلات در پرداخت مالیات، اعتماد و همکاری مردم را جلب کند.

اشاره به متن یکی از مصاحبه‌ها: اگر پرداختی‌ها به دولت زیاد باشد، دولت نیز می‌تواند برنامه‌های متنوعی در توانمندسازی کارکنان پیاده نماید از جمله برنامه‌های فرهنگ‌سازی در سطح عموم جامعه در غیر این صورت در دولت فقیر از منابع درآمدی افراد جامعه نیز فقیر و خالی از سطح توانمندی مالی خواهد بود.

۱-۵) آموزش جامعه

آموزش جامعه یکی از عوامل مهم توانمندسازی مالی افراد است. آموزش علم و مهارت‌های لازم برای ورود به بازار کار، ایجاد کسب‌وکار، افزایش درآمد و کاهش فقر را به همراه دارد. آموزش همچنین اعتماد به نفس، خلاقیت، خودکارآمدی و هدف‌گذاری را در پی دارد. آموزش نه تنها باید به افراد دانش فنی، بلکه تفکر منطقی، نقادانه و خودباورانه مواجهه هوشمندانه با مسائل فردی و اجتماعی را ارائه دهد. اما آموزش جامعه نیازمند تلاش‌های همه‌جانبه است. دولت، سازمان‌های مردم‌نهاد، خیرین، معلمان، خانواده‌ها و خود افراد باید باهم همکاری کنند تا فرصت‌های آموزشی را برای همه افراد، به‌خصوص زنان، کودکان و گروه‌های ضعیف فراهم کنند. آموزش جامعه باید با نیازها، علایق و شرایط افراد سازگار باشد و روش‌های نوین و جذاب را به کار بگیرد.

اشاره به متن یکی از مصاحبه‌ها: فرض کنید من هم‌اکنون می‌خواهم به سمت برنامه‌های توانمندسازی مالی پیش بروم، از کجا شروع کنم، چه مهارت‌ها و دانشی پیش‌زمینه است. لذا نقش جامعه و آموزش کلیه جامعه در ارتقا توانمندسازی خانواده کارکنان بسیار مهم و چشم‌گیر است. همانند فردی که در اتاق تاریک و بدون راهنما مانده و به‌وسیله آموزش مسیر رشد و حرکت به سمت هدف برای او آشکار خواهد شد.

۱-۶) کاهش استرس و تنش در جامعه

استرس و تنش در جامعه تأثیرات منفی بر روی سلامت روحی و جسمی افراد دارد. برای کاهش استرس و اضطراب، راه‌های مختلفی وجود دارد. به‌عنوان مثال، ورزش کردن، تمرین تنفس، خواب کافی، مصرف مکمل‌های غذایی، و تغذیه سالم از جمله راه‌های مؤثر برای کاهش استرس می‌باشد. با کاهش استرس و اضطراب، توانمندی مالی خانواده‌ها نیز بهبود خواهد یافت. برای مثال، با کاهش استرس و اضطراب، افراد قادر خواهند بود به بهترین شکل ممکن در کار خود عمل کنند و در نتیجه درآمد بالاتری داشته باشند. همچنین، با کاهش استرس و اضطراب، افراد قادر خواهند بود به بهترین شکل ممکن در تصمیم‌گیری‌های مالی خود عمل کنند.

اشاره به متن یکی از مصاحبه‌ها: من اگر از نظر ذهنی آرامش داشته باشم، بیشتر قادر خواهم بود بر برنامه‌های مالی خود تمرکز داشته باشم.

۱-۷) مهارت‌های عبور از بحران‌های مالی

بهترین راه توانمندسازی مالی خانواده‌ها، افزایش سطح دانش اقتصادی اعضای خانواده و آگاه کردن آن‌ها به مسائل روز و همچنین مهارت لازم به‌منظور غلبه بر بحران‌های مالی در سطح جامعه است. در صورت نداشتن مهارت عبور از بحران، کلیه پس‌اندازها و قابلیت مالی خانواده در بحران‌های مالی نابود خواهد شد. نمونه‌های بسیاری در بحران‌های مالی بین‌المللی از جمله بحران ۲۰۰۸ آمریکا وجود دارد. خانواده‌هایی که مهارت عبور از بحران را نداشته‌اند دچار کمبود منابع مالی در اداره روزمره زندگی خود بودند. همچنین، مدیریت مالی خانواده باید از بدو شکل‌گیری بنیان خانواده به شکلی منظم و درست برنامه‌ریزی شود.

اشاره به متن یکی از مصاحبه‌ها: من اگر از بحران مسکن، بحران نوسانات نرخ ارز و سایر بحران‌ها اطلاعی نداشته باشم کلیه سرمایه خود را در این بحران‌ها از دست خواهم داد و لذا از لحاظ مالی توانمند نخواهم شد.

۱-۸) انضباط مالی و بودجه خانواده

انضباط مالی و بودجه خانواده، مجموعه‌ای از پیش‌بینی‌های مالی است که هر فرد را

برای یک زندگی با آرامش و آسایش در آینده نزدیک و دور آماده می‌کند. مجموع این قواعد شامل جنبه‌های مختلفی است که فقط به پس‌انداز کردن و سرمایه‌گذاری هنگفت در سرمایه‌گذاری‌های خاص خلاصه نمی‌شود. (خادمی و همکاران، ۱۴۰۰) این سرمایه‌گذاری‌ها فقط بخش کوچکی از یک برنامه‌ریزی جامع هستند. در یک برنامه‌ریزی مالی کامل و دقیق، وضعیت مالی امروز فرد یا خانواده بررسی شده و اهداف مالی در آینده نزدیک و دور نیز مورد نظر قرار خواهد گرفت. افرادی که برنامه‌ریزی درستی برای خود و خانواده انجام دهند. این اشخاص می‌توانند مخارج خود را به صورت بهینه مدیریت کرده و پس‌اندازهای خود را در فعالیت‌های سودآور سرمایه‌گذاری کنند. به طور کلی می‌توان گفت برای دستیابی به نیازها و اهداف تعیین شده، فعالیت‌های مالی هر شخص باید به صورت دقیق و شخصی، برنامه‌ریزی شود. این انضباط مالی و برنامه‌ریزی صحیح در بلندمدت به توانمندسازی مالی کمک فراوانی خواهد نمود.

اشاره به متن یکی از مصاحبه‌ها: در صورت برنامه‌ریزی صحیح مالی حتی با منابع مالی کم هم می‌توان به بهره‌وری مالی و توانمندی مناسب رسید چراکه مهم برنامه درست می‌باشد. اگر منابع مالی فراوانی هم در اختیار داشته باشیم ولی برنامه صحیح در اداره خانواده نداشته باشیم توانمند نخواهیم شد.

۲- عوامل ساختاری:

بر اساس مصاحبه‌های انجام شده، راهبردهای دستیابی به الگوی آموزش سواد مالی از زمینه و بسترهای زیر تأثیر می‌گیرد:

۱-۲) خرده‌فرهنگ حاکم بر یگان‌های نظامی

فرهنگ بر توانمندسازی مالی تأثیرگذار است. برخی از تأثیرات فرهنگ بر توانمندسازی مالی عبارت‌اند از:

فرهنگ پرداخت به موقع: فرهنگ پرداخت به موقع حقوق و مزایا به کارکنان و خانواده‌هایشان بهبود مالی آنان را به دنبال دارد.

فرهنگ سرمایه‌گذاری: فرهنگ سرمایه‌گذاری به کمک افزایش آگاهی افراد درباره سرمایه‌گذاری و بازار سرمایه، بهبود توانمندی مالی آنان را به دنبال دارد.

فرهنگ صرفه‌جویی: فرهنگ صرفه‌جویی و کاهش هزینه‌های غیرضروری، بهبود توانمندی مالی افراد را به دنبال دارد.

خرده‌فرهنگ‌ها و اجزای آن شاکله رفتارهای انسانی را در عرصه‌های مختلف تعیین می‌کنند. در حقیقت، فرهنگ‌های قومی، قبیله‌ای، ناحیه‌ای، گروه‌های شغلی، طبقات و قشرهای موجود در یک کشور را خرده‌فرهنگ گویند. البته هرکدام از این خرده‌فرهنگ‌ها در عین داشتن ویژگی‌های خاص خود، بافرهنگ کلی جامعه مبانی مشترک دارند. جامعه‌شناسان چهار جزء اصلی برای خرده‌فرهنگ قائل شده‌اند که عبارت انداز: باورها، ارزش‌ها، فن‌آوری‌ها و هنجارها. باورها به سؤال «چیست» پاسخ می‌گویند، ارزش‌ها به سؤال «چه باید کرد» پاسخ می‌دهند، فن‌آوری‌ها به سؤال «چگونه انجام شود» و بالاخره هنجارها به سؤال «چه انجام شود» پاسخ می‌دهند. با توجه به زمینه‌های تاریخی و جغرافیایی شکلگیری اقوام مختلف، امکان بروز تفاوت‌هایی در ارزش‌های فرهنگی آنان وجود دارد که موجب تفاوت نگرش‌ها می‌گردد. در حوزه مالی نیز این تفاوت‌های فرهنگی دیده می‌شود.

اشاره به متن یکی از مصاحبه‌ها: نوع یگان و وضعیت خدمتی نیز در توانمندسازی مالی بی‌تأثیر نیست و منطقه جغرافیایی و اقتصادی‌ای که فرد در آن زندگی می‌کند قطعاً در توانمندسازی خانواده وی مؤثر خواهد بود. برای مثال فردی که در ستاد برتر خدمت می‌کند به منابع قدرت نزدیک‌تر و اخبار به‌روز در خصوص امکانات مالی سازمان دریافت می‌کند.

۲-۲) سطح آموزش و فرهنگ حاکم بر خانواده‌های نظامی

آموزش مالی و اقتصادی به افراد کمک می‌کند تا تصمیمات مالی بهتری بگیرند و بهبود توانمندی مالی خود را تجربه کنند. فرهنگ یک خانواده به نحوه زندگی، عادات و نگرش افراد خانواده بستگی دارد. ویژگی‌هایی هستند که باعث منحصربه‌فرد بودن خانواده می‌شوند. اگر به دیدگاه افراد در مورد مسائل مالی توجه کنیم می‌بینیم که بسیاری از دیدگاه‌های آن‌ها ناشی از دید والدینشان به مسائل مالی است. درواقع والدین می‌توانند در شکل‌گیری مفاهیم و هوش مالی در فرزندانشان تأثیرگذار باشند. بسیاری از بزرگسالان به دلایل مختلف از جمله مدیریت بد منابع مالی خودشان، از صحبت

کردن و آموزش سواد مالی به کودکان خودداری می‌کنند که در این صورت کودکان را از مواجهه با دو مقوله تجربه و قدرت پیش‌بینی محروم می‌کنند. والدین نباید تصور کنند برای توانمندی مالی حتماً باید خودشان فردی ثروتمند یا با توانایی مالی بالا باشند. آن‌ها می‌توانند با تلاش بیشتر و کسب درآمد بالاتر الگوی خوبی برای فرزندان خود باشند.

۲-۳) سیستم آموزشی مهارت محوری بر وزارت علوم و آموزش پرورش

نظام آموزشی کشور مسئولیت باروری و شکوفایی استعدادها و توانایی نسل کنونی و آتی جامعه را برای رسیدن به توسعه اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی به عهده دارد همه افراد جامعه باید از رویه‌های معقول و محیط‌های آموزشی جامع که هدف آن برابری آموزشی باشد بهره‌مند شوند. داشتن سواد حقی است که تک‌تک افراد یک جامعه برای سعادت‌مندی خود و دیگری بدان نیاز دارند. و این سواد شامل سواد مالی، سواد رسانه و... می‌باشد. یکی از مهم‌ترین حوزه‌های سواد که در سال‌های اخیر به‌طور ویژه مورد توجه سیستم آموزشی کشورهای توسعه‌یافته قرار گرفته است «سواد مالی» است. اکنون در بسیاری از کشورهای دنیا به دلیل آسیب‌های اجتماعی فراوان، حاصل از سطح پایین سواد مالی مردم، اقدامات قابل توجهی در خصوص آموزش آحاد جامعه بخصوص دانش‌آموزان انجام شده است.

در کشور ما متأسفانه تاکنون به مسئله سواد مالی و آموزش آن توجه جدی نشده است. وجود پرونده‌های فراوان مربوط به دعاوی مالی و اقتصادی دادگاه‌ها در ایران، تجربیات سرمایه‌گذاری همراه با شکست در مؤسسه‌های مالی و اعتباری غیررسمی، نقش پررنگ مشکلات مالی و اقتصادی در مسائل اجتماعی مانند طلاق و مثال‌های زیادی از این دست نشان از ضعف سطح سواد مالی ایرانیان دارد. به نظر می‌رسد این مسئله در آموزش نادرست این قبیل موارد در کودکی و نوجوانی افراد ریشه دارد.

۳- عوامل مداخله‌گر:

با توجه به اینکه شرایط مداخله‌گر، شرایط زمینه‌ای عمومی است که بر راهبردها تأثیر می‌گذارد با تحلیل اظهارات مصاحب شوندگان عامل زیر، عامل مداخله‌گر شناسایی

شده است.

۳-۱) تغییرات روزافزون قوانین و مقررات حاکم بر نهادهای مالی

تغییرات روزافزون قوانین و مقررات حاکم بر نهادهای مالی بر توانمندسازی مالی جامعه تأثیرگذار است. به عنوان مثال، تغییرات در قوانین مالی و مالیاتی بر درآمد و هزینه‌های افراد و شرکت‌ها تأثیرگذار بوده و در نتیجه بر توانمندی مالی آنان مؤثر است. همچنین، تغییرات در قوانین و مقررات مربوط به بانکداری و بورس بر بازار سرمایه و سرمایه‌گذاری تأثیرگذار بوده و در نتیجه بر توانمندی مالی افراد و شرکت‌ها مؤثر است. همچنین، تغییرات در قوانین و مقررات مربوط به حمایت از کسب و کارهای کوچک و متوسط می‌تواند بر توانمندی مالی کارآفرینان و خانواده‌هایشان تأثیرگذار باشد. به طور کلی، تغییرات در قوانین و مقررات حاکم بر نهادهای مالی بر توانمندسازی مالی جامعه تأثیرگذار است و با توجه به این تغییرات، بهبود توانمندی مالی جامعه را به دنبال دارد.

۳-۲) تغییرات روزافزون فن‌آوری‌های مالی (فین تک) و فناوری

فن‌آوری‌های مالی به افراد و شرکت‌ها کمک کنند تا به راحتی و با کمترین هزینه‌ها، امور مالی خود را انجام دهند. همچنین، فن‌آوری‌های مالی به کاهش هزینه‌های مربوط به تراکنش‌های مالی کمک می‌کنند و در نتیجه بهبود توانمندی مالی افراد و شرکت‌ها را به دنبال دارد. همچنین، فن‌آوری‌های مالی کاهش ریسک‌های مالی را به همراه دارد و در نتیجه بهبود توانمندی مالی افراد و شرکت‌ها را به دنبال دارد. همچنین، فن‌آوری‌های مالی کاهش هزینه‌های مربوط به حسابداری و مالیات را در پی دارد و در نتیجه بهبود توانمندی مالی افراد و شرکت‌ها را به دنبال دارد. به طور کلی، تغییرات روزافزون فن‌آوری‌های مالی و فناوری بر توانمندسازی مالی خانواده مؤثر است.

۳-۳) تورم، رکود، تغییرات ارزش پول ملی

تورم با کاهش ارزش پول، به کاهش توانمندی مالی افراد و شرکت‌ها منجر می‌شود. همچنین، رکود با کاهش درآمد و افزایش بیکاری، به کاهش توانمندی مالی افراد و شرکت‌ها منجر می‌شود. تغییرات ارزش پول ملی با تغییرات در قیمت‌ها و ارزش دارایی‌ها، به کاهش توانمندی مالی افراد و شرکت‌ها منتهی خواهد شد.

۳-۴) گستره و پیچیدگی‌های مؤلفه‌های اقتصادی

اقتصاد، شامل مجموعه بزرگی از فعالیتهای به هم مرتبط تولیدی و مصرفی است که به تعیین چگونگی تخصیص منابع کم یاب کمک می‌رساند. از مهم‌ترین مؤلفه‌ها و شاخص‌هایی که برای شناخت و اندازه‌گیری اقتصاد استفاده می‌شود، می‌توان به نرخ تورم، بیکاری، نرخ بهره، تولید ناخالص داخلی، بازار سهام و ... اشاره نمود. افراد فاقد مهارت‌های اقتصاد در این فراوانی متغیرها توانمندی مالی خود را از دست داده و در نقطه مقابل آن با بهره‌گیری از این گستر می‌توان توانمند مالی خانواده را بهبود بخشید.

۴- راهبردها:

در این بخش راهبردهایی ارائه می‌شود که با توجه به شرایط علی مذکور در بستر شرایط زمینه‌ای و شرایط مداخله‌گر استخراج شده است:

۴-۱) پیاده‌سازی برنامه‌های حمایتی در نهادهای نظامی از جمله: انجمن حمایت نظامی پرداختن به موانع سیستمی در پیگیری توانمندسازی مالی بسیار مهم است. این موانع که اغلب ریشه عمیقی در اجتماعی و اقتصادی دارند، موانعی را برای مشاغل کم برخوردار برای دسترسی به منابع و فرصت‌های مالی ایجاد می‌کنند. آن‌ها می‌توانند اعمال تبعیض‌آمیز در استخدام و ارتقاء، عدم تنوع در پست‌های رهبری، آموزش و آموزش ناکافی، دسترسی محدود به اعتبار مقرون به صرفه، و نابرابری منابع و فرصت‌ها. با شناسایی و از بین بردن این موانع، می‌توانیم سیستمی فراگیرتر و عادلانه‌تر ایجاد کنیم که برای همه کارآمد باشد. این امر مستلزم تعهد به بررسی و به چالش کشیدن نابرابری‌های سیستمی، حمایت از تغییر سیاست‌ها، حمایت از مشاغل کم برخوردار برای توسعه سواد مالی و دسترسی به منابع است. تنها با رفع این موانع می‌توانیم افراد را به‌طور واقعی توانمند کنیم و به امنیت و استقلال مالی دست‌یابیم. نمونه‌های جهانی شکل‌گیری برنامه‌های و نهادهای نظامی در حمایت از خانواده‌های نظامی وجود دارد که در ادامه معرفی می‌گردد. کمپین صرفه‌جویی نظامی یک طرح ملی پس‌انداز است که باهدف کمک به خانواده‌های نظامی برای ایجاد توانمندسازی مالی انجام می‌شود. این کمپین منابع و اطلاعات رایگان در مورد تاکتیک‌ها و استراتژی‌های پس‌انداز برای

کمک به بدهی خانواده‌ها، ایجاد پس‌انداز و دستیابی به اهداف بلندمدت مالی ارائه می‌دهد. کمپین صرفه‌جویی نظامی که توسط فدراسیون مصرف‌کننده آمریکا و وزارت دفاع تأسیس شده است، آموزش و منابعی را برای کمک به اعضای ارتش و خانواده‌های آن‌ها در دستیابی به امنیت مالی فراهم می‌کند. این برنامه از طریق کارگاه‌های مشاوره مالی و منابع آنلاین از پس‌انداز حمایت و تشویق می‌کند. کمپین صرفه‌جویی نظامی همچنین با رهبران و سازمان‌های نظامی همکاری می‌کند تا آموزش و آموزش پس‌انداز را در فرهنگ خود بگنجانند. از طریق این ابتکار، خانواده‌های نظامی این اختیار را پیدا می‌کنند که آینده مالی خود و یک‌پایه مالی مطمئن را در دست بگیرند.

۲-۴) تعامل سازنده با آموزش عالی و نهادهای مالی در ارائه آموزش به خانواده‌ها با بهره‌گیری از دانش به‌روز در سطح آموزش عالی و تعامل سازنده با مراکز آموزشی فعال می‌توان از ظرفیت دانشگاه‌های کشور در ارتقا سطح آموزش خانواده‌ها و دانش برنامه‌ریزی مالی و بهبود سطح توانمندی مالی خانواده‌ها کمک شایانی نمود. در این راستا راهبرد اساسی سازمان سازمان‌دهی و ایجاد بسترهای لازم به‌منظور برپایی این زیرساخت‌ها می‌باشد.

۳-۴) برگزاری کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی

با توجه به تغییرات روزافزون فن‌آوری‌های مالی لذا برگزاری کارگاه‌های و دوره‌های آموزشی در این خصوص کمک فراوانی به ارتقا دانش خانواده کارکنان در مدیریت مخارج و پس‌انداز در سطح خانواده و درنهایت افزایش میزان توانمند مالی خانواده را به همراه دارد.

۴-۴) گنجاندن کتب مالی در سرفصل دروس نظامی

اکثر کارکنان نظامی به لحاظ سختی کار فرصت کمتری برافزایش میزان سواد مالی و دانش به‌روز در حیطه تخصصی مالی دارند. لذا گنجاندن محتوای آموزشی مالی در دروس تخصصی نظامی به افزایش سواد آنان و درنهایت به توانمندی آنان کمک فراوانی دارد.

۵-۴) فرهنگ‌سازی در محیط منازل سازمانی و رسانه‌های آجا

نگاه عموم بر فرهنگ سرمایه‌گذاری مخصوص در یگان‌های نظامی نگاه کم‌رنگ و

با اهمیت بسیار کم می‌باشد. سرمایه‌گذاری و رشد مالی در این تفکر رویکرد ارزشمندی نیست. عنایت و ساده زیستی از جمله ارزش‌های حاکم بر این قشر می‌باشد ولی در نگاه جامعه رشد اقتصاد و توانمندی مالی تأثیرات فراوانی در کاهش استرس خانواده‌ها دارد. لذا فرهنگ‌سازی و سوق دادن خانواده‌ها به محیط سرمایه‌گذاری و مدیریت درست مصرف از جمله نکات کلیدی می‌باشد لذا بهره‌برداری از ظرفیت رسانه‌ای در سطح آجا کمک فراوانی در این راستا خواهد داشت.

۴-۶) معرفی منتور مالی

معرفی نمونه موفق و الگوی مؤثر در بین خانواده‌ها کمک شایانی در ارتقا توانمندسازی مالی دارد. الگویی با شاخص‌ها مطلوب در نگاه مشاغل نظامی و از جهتی فردی توانمند از منظر مالی. لذا معرفی فردی با این ویژگی‌ها به خانواده‌های نظامی و راهبری خانواده‌ها بر اساس این الگو نیز از جمله راهبرهای نتیجه‌بخش خواهد بود.

۴-۷) استفاده از دارایی‌های راکد در راستا ارتقا مالی خانواده‌ها

در سطح نیروهای مسلح ظرفیت‌های و دارایی‌های راکد فراوانی قابل‌شناسایی می‌باشد که تعدادی از این دارایی‌ها (املاک و مستغلات، دانش فنی و تجهیزاتی، منابع آموزشی و فرهنگی، نیروی انسانی متخصص، ظرفیت منازل سازمانی) استفاده از این منابع راکد در راستای کارآفرینی و یا بهره‌برداری خانواده‌ها در راستای توانمندسازی مالی آنان نیز بسیار مؤثر خواهد بود.

۵- پیامدها

افزایش امنیت اقتصادی فرد و خانواده، تقویت سیستم اقتصادی کشور، مدیریت اثربخش منابع مالی خانواده و فرد، افزایش سطح رفاه فرد و جامعه، عملیاتی کردن اهداف مالی، کاهش گسست‌های خانوادگی ناشی از مسائل اقتصادی، کاهش فرصت‌های سوداگران و کلاه‌برداری در سطح جامعه از جمله این پیامدها هستند. در ادامه به توضیحات بیشتر برخی از این پیامدها می‌پردازیم.

۵-۱) کمک به مخارج زندگی (مسکن و آموزش): هنگامی که افراد توانمند باشند دیگر

نیاز کمتری به منابع مالی سازمان از جمله منازل سازمانی و وام‌های ضروری دارند لذا توانمندسازی مالی خانواده‌ها در واقع مشکلات روزمره مالی آنان را برطرف خواهد نمود. ۲-۵) کارآفرینی و توسعه نیروی کار: فردی که از لحاظ مالی توانمند باشد قدرت ایجاد مشاغل نو و کارآفرینی و یا شروع یک کسب‌وکار را خواهد داشت ولی اگر این توانمندی نباشد هر ایده‌ای که مطرح شود در مرحله اجرا با مشکلات عدیده‌ای مواجه خواهد شد. لذا توانمندسازی مالی به پرورش نیروی کار ماهر نیز در سطح جامعه کمک فراوانی خواهد نمود.

۳-۵) کاهش استرس مشاغل نظامی: هر فرد نظامی که مشکلات مالی کمتری داشته باشد در محیط کار فردی پرنرژی و فعالی خانواده بود در نقطه مقابل اگر در زندگی روزمره خود با مشکلات مالی مواجه باشد. همواره درگیری ذهنی خارج از محیط کار بر او غلبه کرده و این استرس و تنش در محیط کار نیز سرایت می‌کند.

۴-۵) کاهش گسست‌های خانوادگی ناشی از مسائل مالی: با توانمندی مالی خانواده‌ها مشکلات مالی درون خانوادگی و روابط سالم و آرامش درون خانواده نیز رشد فراوانی خواهد داشت. و جدایی و طلاق‌های ناشی از مشکلات مالی و تأمین مخارج خانواده نیز کاهش خواهد یافت.

۵-۵) افزایش رفاه خانواده‌ها: با افزایش توانمندی مالی خانواده‌ها، آن‌ها می‌توانند بهترین تصمیمات مالی را برای خودشان بگیرند و در نتیجه بهبود رفاه خانواده‌ها را تجربه کنند.

۶-۵) بهبود کیفیت زندگی کاری: فردی که از لحاظ مالی توانمند باشد و استرس کمتری نسبت به تأمین معیشت خانواده داشته باشد در محیط کار نیز توان بیشتری در مواجهه با مسائل کاری دارد و تصمیمات سنجیده و مناسبی در بحران‌های سازمانی از خود بروز می‌دهد.

اشاره به متن یکی از مصاحبه‌ها: داشتن سواد مالی در به وجود آمدن رفاه مالی مؤثر است با گرفتن تصمیمات مناسب‌تر و سنجش صرفه اقتصادی آن‌ها و در نظر گرفتن جنبه‌های مختلف یک تصمیم از جمله درآمد، هزینه و هزینه فرصت از دست‌رفته آن

۷-۵) اعتماد به نفس بیشتر: با داشتن توانمندی مالی، خانواده‌ها بهترین تصمیمات مالی

را می‌گیرند و در نتیجه اعتماد به نفس بیشتری پیدا می‌کنند. همچنین، با داشتن توانمندی مالی، خانواده‌ها به راحتی نیازهای مالی خود را برآورده کرده و در نتیجه اعتماد به نفس بیشتری خواهند داشت.

۵-۸) تقویت سیستم اقتصادی کشور: توانمندی مالی خانواده‌ها به افزایش تقاضای داخلی و در نتیجه تقویت سیستم اقتصاد کشور منجر می‌شود. همچنین، با داشتن توانمندی مالی، خانواده‌ها می‌توانند به راحتی به سرمایه‌گذاری در بازار سرمایه و کسب درآمد از طریق سرمایه‌گذاری در کسب‌وکارهای کوچک و متوسط پرداخته و در نتیجه به توسعه اقتصاد کشور کمک کنند.

۵-۹) جلوگیری از کلاهبرداری‌های مالی: با داشتن توانمندی مالی، خانواده‌ها قادر خواهند بود بهترین تصمیمات مالی را گرفته و در نتیجه از کلاهبرداری‌های مالی جلوگیری کنند. با داشتن توانمندی مالی، خانواده‌ها به راحتی از ابزارهای مالی مختلفی مانند بانکداری الکترونیکی، کارت‌های اعتباری و... استفاده کنند و در نتیجه از کلاهبرداری‌های مالی که از طریق این ابزارها انجام می‌شود، جلوگیری کنند. با داشتن توانمندی مالی، خانواده‌ها به راحتی از خدمات بیمه استفاده خواهد کرد و در نتیجه از کلاهبرداری‌های مالی که از طریق بیمه‌های جعلی انجام می‌شود، جلوگیری کنند.

۵-۱۰) کاهش مسائل اجتماعی و بحران‌های پس از بازنشستگی: اگر خانواده‌ای از لحاظ مالی توانمند باشد لذا پس‌انداز لازم و سرمایه مکفی در دوران بازنشستگی خواهد داشت و کیفیت زندگی او در دوران بازنشستگی نیز ارتقا می‌یابد. در صورت عدم تمکن مالی، فرد در دوران بازنشستگی دچار بحران‌های اجتماعی فراوانی از جمله افسردگی، گوشه‌گیری و فاصله از اجتماع خواهد شد.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر الگوی توانمندی مالی خانواده نظامی را ارائه کرده است. طبق یافته‌ها، ثبات مالی شخصی، تکیه کمتر به برنامه‌های دولتی، کمک به جامعه در رشد اشتغال‌زایی، پرداخت مالیات و افزایش درآمدهای دولتی، آموزش جامعه، کاهش استرس و تنش در جامعه، مهارت‌های عبور از بحران‌های مالی و انضباط مالی و بودجه خانواده

به‌عنوان شرایط علی در مقوله توانمندی مالی خانواده‌ها شناسایی شده‌اند. در دنیای مدرن امروز، بدون توانایی در درک مسائل مالی و دانستن الفبای اقتصاد و امور مالی و در یک کلمه نداشتن برنامه توانمندسازی مالی، موفقیت غیرممکن است. توانمندسازی مالی مفهومی است که بر ارائه دانش، مهارت‌ها، منابع و فرصت‌هایی برای افراد و جوامع برای اتخاذ تصمیمات مالی آگاهانه، بهبود رفاه مالی و دستیابی به استقلال اقتصادی تمرکز دارد. این شامل توانمندسازی افراد برای به دست گرفتن کنترل امور مالی، ایجاد انعطاف‌پذیری مالی و کار در جهت اهداف مالی خود است. توانمندسازی مالی جنبه‌های مختلفی را در برمی‌گیرد، از جمله؛ آموزش مالی: ارائه دانش و درک افراد از مفاهیم مالی مانند بودجه‌بندی، پس‌انداز، سرمایه‌گذاری و مدیریت بدهی. این آموزش به افراد کمک می‌کند تا تصمیمات آگاهانه بگیرند و عادات مالی خوبی ایجاد کنند.

بر اساس الگوی ارائه‌شده، خبرگان (کارشناسان، اساتید حسابداری و مالی) معتقدند که با متأثر شدن از شرایط ساختاری و مداخله‌گر از قبیل، خرده‌فرهنگ حاکم بر یگان‌های نظامی، سطح آموزش و فرهنگ حاکم بر خانواده‌های نظامی، سیستم آموزشی مهارت محوری بر وزارت علوم و آموزش پرورش، تغییرات روزافزون قوانین و مقررات حاکم بر نهادهای مالی، تغییرات روزافزون فن‌آوری‌های مالی (فین تک) و فناوری، تورم، رکود، تغییرات ارزش پول ملی، گستره و پیچیدگی‌های مؤلفه‌های اقتصادی می‌تواند از راهبردهایی برای توانمندسازی مالی خانواده‌ها از قبیل پیاده‌سازی برنامه‌های حمایتی در نهادهای نظامی از جمله: انجمن حمایت نظامی، انجمن امداد نظامی، تعامل سازنده با آموزش عالی و نهادهای مالی در ارائه آموزش به خانواده‌ها، برگزاری کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی، گنجاندن کتب مالی در سرفصل دروس نظامی، فرهنگ‌سازی در محیط منازل سازمانی و رسانه‌های آجا، معرفی منتور مالی و استفاده از دارایی‌های راکد در راستا ارتقا مالی خانواده‌ها استفاده گردد.

آنچه مسلم است نقش نهادهای نظامی در توسعه و امنیت پایدار بسیار حیاتی است. از جهتی غفلت از تأمین منابع مالی و توانمندسازی خانواده کارکنان نظامی تأثیر منفی در کلیت حاکمیت و استقلال کشور خواهد داشت لذا اجزای برنامه‌های عملیاتی در راستای راهبردهای معرفی‌شده به‌منظور ارتقا توانمندی مالی کارکنان و خانواده آنان

بسیار کاربردی است. یکی از محدودیت‌های پژوهش حاضر مربوط به رویکرد تحقیق است. از آنجاکه در پژوهش‌های کیفی پدیده موردنظر در بستری که رخ می‌دهد مورد مطالعه قرار می‌گیرد، لذا امکان تعمیم‌پذیری نتایج و یافته‌های تحقیق به دیگر شرایط و موقعیت‌ها محدود می‌باشد. بنابراین به راحتی نمی‌توان نتایج تحقیق حاضر را به دیگر حوزه‌ها تعمیم داد. در پژوهش‌های کیفی امکان بروز و دخالت دادن پیش‌فرض‌ها و تعصبات پژوهشگر ممکن است یافته‌ها و نتایج تحقیق را خدشه‌دار نماید که البته در پژوهش حاضر تلاش شده تا حد امکان بدون سوگیری عمل شود و صرفاً بر اساس تجارب و نظرات صاحب‌شوندگان که عموماً در حوزه مالی بوده‌اند، نتایج استخراج شود. از دیگر محدودیت‌های پژوهش‌های کیفی این است که امکان تفاسیر مختلف از پدیده مورد بررسی وجود دارد به همین دلیل تفسیر صورت گرفته از آموزش سواد مالی در پژوهش حاضر تنها یکی از تفاسیر ممکن و پذیرفتنی در مورد آن است و مکان وجود تفاسیری دیگر از آن نیز وجود دارد.

منابع

- حسینی، سید حسن و مهدی، محمد (۱۴۰۱)، جانشین پروری در سازمان‌های نظامی، فصلنامه مدیریت هوایی، شماره ۳، ۷۸-۹۵
- مهدی، محمد (۱۴۰۲)، فن‌آوری‌های مالی، انتشارات دانشگاه افسری امام علی (ع)، جلد ۱، ۱۳۲،
- کلهری، صابر و محمدیان، فرشاد (۱۴۰۱)، بررسی رابطه بین دسترسی مالی و توانمندسازی اقتصادی زنان کشورهای خاورمیانه، فصلنامه زن در توسعه و سیاست، سال بیستم، شماره ۲، ۱۶۵-۱۸۲
- شایق، حمید و تفتیان، اکرم (۱۴۰۲)، تدوین الگوی توانمندی دانشی مدیران مالی دستگاه‌های اجرایی با روش پدیدارشناسی و تحلیل مضمون فصلنامه مدیریت منابع انسانی پایدار، شماره ۸، ۲۴۵-۲۶۴
- مهدی، محمد؛ دریکوند، علی؛ کلهری، اصغر و بازیاری، حسین (۱۳۹۳)، بررسی میزان ریسک‌پذیری مالی افسران دانشگاه افسری امام علی (ع)، فصلنامه مدیریت نظامی، شماره ۵۵، ۱-۲۰،
- مسلمی، حسین و مشرفی زنوزی، عباس (۱۳۹۵)، اثربخشی خدمات مشاوره‌ای حسابرسی داخلی در آجا در اقتصاد مقاومتی، فصلنامه مدیریت نظامی، شماره ۶۳، ۱۸۱-۱۵۲

- خادمی، ساسان؛ احمد، غلامرضا و رفیعی راد، جواد (۱۴۰۰). بررسی آمادگی اجرای بودجه ریزی عملیاتی (مورد مطالعه: ارتش جمهوری اسلامی ایران)، فصلنامه مدیریت نظامی، شماره ۸۳، ۱۶۴-۱۳۳
- فاضل، رقیه، ابراهیمی، سمیه و کوشک، مهدی (۱۳۹۷). بررسی پدیدار شناسه توانمندسازی مالی از دیدگاه مدیران مدارس، فصلنامه مدیریت مدرسه، شماره ۲، ۲۸۵-۳۰۴

- J. R., Valero-Elizondo, J., Wang, S. Y., Cainzos-Achirica, M., Bhimaraj, A., Khan, S. U., Nasir, K. (۲۰۲۲). Subjective Financial Hardship due to Medical Bills among Patients with Heart Failure in the United States: The ۲۰۱۴-۲۰۱۸ Medical Expenditure Panel Survey. *Journal of Cardiac Failure*, ۲۸(۹), ۱۴۲۴-۱۴۳۳. doi:۱۰,۱۰۱۶/j.cardfail.۲۰۲۲,۰۶,۰۰۹
- Amaral, G., & Figueiredo, A. S. (۲۰۲۳). How to choose a preceptor: aspects to consider based on a grounded theory study. *BMC Nursing*, ۲۲(۱), ۹۰. Doi: ۱۰,۱۱۸۶/s۱۲۹۱۲-۰۲۳-۰۱۲۴۰-w
- Amin, K. A., Hoffmaster, B. S., & Misko, B. L. (۲۰۲۱). Prioritizing financial knowledge and skills within the doctor of pharmacy curriculum. *Currents in Pharmacy Teaching & Learning*, ۱۳(۸), ۹۰۳-۹۰۷. doi:۱۰,۱۰۱۶/j.cptl.۲۰۲۱,۰۶,۰۲۱
- Bella, A., Swarnata, A., Vulovic, V., Nugroho, D., Meilissa, Y., Usman, U., & Dartanto, T. (۲۰۲۳). Macroeconomic impact of tobacco taxation in Indonesia. *Tobacco Control*. Doi: ۱۰,۱۱۳۶/tc-۲۰۲۲-۰۵۷۷۳۵
- Chen, S., Xu, K., & Yao, X. (۲۰۲۲). Empirical study of employee loyalty and satisfaction in the mining industry using structural equation modeling. *Scientific Reports*, ۱۲(۱), ۱۱۵۸. Doi: ۱۰,۱۰۳۸/s۴۱۵۹۸-۰۲۲-۰۵۱۸۲-۲
- Corry, N. H., Williams, C. S., Radakrishnan, S., McMaster, H. S., Sparks, A. C., Briggs-King, E., Stander, V. A. (۲۰۲۱). Demographic Variation in Military Life Stress and Perceived Support among Military Spouses. *Military Medicine*, ۱۸۶(Suppl ۱), ۲۱۴-۲۲۱. doi:۱۰,۱۰۹۳/milmed/usaa۳۸۶

- DaLomba, E., Greer, M. J., Cruz, E., Harris, A., King, C., Laurel, L., Wilder, R. (۲۰۲۱). The experiences of active duty military spouses with advanced degrees in maintaining and advancing their careers. *Work* (Reading, Mass.), ۶۸(۲), ۳۸۷-۳۹۸. Doi: ۱۰,۳۲۳۳/WOR-۲۰۳۳۸۰
- Fleming, C. M., Manning, M., Pham, H.-T., & Vorsina, M. (۲۰۲۲). Ethnic Economic Inequality and Fatalities from Terrorism. *Journal of Interpersonal Violence*, ۳۷(۱۱-۱۲), NP۹۰۸۹-NP۹۱۱۴. Doi: ۱۰,۱۱۷۷/۰۸۸۶۲۶.۰۵۲.۹۷۶۲۲۶
- Giannouli, V., & Tsolaki, M. (۲۰۲۲). Elder financial abuse and the COVID-۱۹ pandemic: A call to action through training programmes? *Psychiatrike = Psychiatriki*, ۳۳(۴), ۳۳۳-۳۳۴. doi:۱۰,۲۲۳۶۰/jpsych.۲۰۲۲,۰۹۰
- Gilreath, T. D., Montiel Ishino, F. A., Sullivan, K. S., & Okoror, T. A. (۲۰۲۲). Maladaptive coping among military-connected adolescents: Examining combined risk using QCA. *Frontiers in Psychology*, ۱۳, ۹۴۸۴۷۴. doi:۱۰,۳۳۸۹/fpsyg.۲۰۲۲,۹۴۸۴۷۴
- Giombi, K. C., Rabbitt, M. P., & Karns, S. (۲۰۲۳). Military Eligibility for the Supplemental Nutrition Assistance Program: Simulating the Exemption of the Basic Allowance for Housing from Gross Income. *The Journal of Nutrition*. doi:۱۰,۱۰۱۶/j.tjnut.۲۰۲۳,۰۶,۰۳۸
- Huebner, C. R. (۲۰۱۹). Health and Mental Health Needs of Children in US Military Families. *Pediatrics*, ۱۴۳(۱). doi:۱۰,۱۰۴۲/peds.۲۰۱۸-۳۲۰۸
- Huu, P. T. (۲۰۲۳). Impact of employee digital competence on the relationship between digital autonomy and innovative work behavior: a systematic review. *Artificial Intelligence Review*, ۱-۳۰. Doi: ۱۰,۱۰۰۷/s۱۰۴۶۲-۰۲۳-۱۰۴۹۲-۶
- Ibidunni, A. S., Kehinde, O. J., Ibidunni, O. M., Olokundun, M. A., Olubusayo, F. H., Salau, O. P., ... Fred, P. (۲۰۱۸). Data on the relationships between financing strategies, entrepreneurial competencies and business growth of technology-based SMEs in Nigeria. *Data in Brief*, ۱۸, ۹۸۸-۹۹۱. doi:۱۰,۱۰۱۶/j.dib.۲۰۱۸.۰۳,۱۳۶

- Keegan, R. J., Flood, A., Niyonsenga, T., Welvaert, M., Rattray, B., Sarkar, M., Crone, D. (۲۰۲۱). Development and Initial Validation of an Acute Readiness Monitoring Scale in Military Personnel. *Frontiers in Psychology*, ۱۲, ۷۳۸۶۰۹. doi: ۱۰,۳۳۸۹/fpsyg.۲۰۲۱,۷۳۸۶۰۹
- Khuram, S., Ahmed, H., & Ali, S. (۲۰۲۲). The impact of entrepreneurial education on the propensity of business students to support new ventures: A moderated mediation model. *Frontiers in Psychology*, ۱۳, ۱۰۴۶۲۹۳. doi: ۱۰,۳۳۸۹/fpsyg.۲۰۲۲,۱۰۴۶۲۹۳
- Liu, H.-C., & Lin, J.-S. (۲۰۲۱). Impact of Internet Integrated Financial Education on Students' Financial Awareness and Financial Behavior. *Frontiers in Psychology*, ۱۲, ۷۵۱۷۰۹. doi: ۱۰,۳۳۸۹/fpsyg.۲۰۲۱,۷۵۱۷۰۹
- Luebbers, E., Thomas, N., Fennimore, T., Demko, C., Aron, D., & Dolansky, M. (۲۰۲۲). Back to basics for curricular development: A proposed framework for thinking about how interprofessional learning occurs. *Journal of Interprofessional Care*, ۳۶(۲), ۳۰۰-۳۰۹. doi: ۱۰,۱۰۸۰/۱۳۵۶۱۸۲۰,۲۰۲۱,۱۸۹۷۰۰۲
- Lundberg, I., Gold, S. L., Donnelly, L., Brooks-Gunn, J., & McLanahan, S. S. (۲۰۲۱). Government Assistance Protects Low-Income Families from Eviction. *Journal of Policy Analysis and Management: [The Journal of the Association for Public Policy Analysis and Management]*, ۴۰(۱), ۱۰۷-۱۲۷. doi: ۱۰,۱۰۰۲/pam.۲۲۲۳۴
- Madavanakadu, S., Grills, N. J., Scaria, L., Benny, A. M., & Joubert, L. (۲۰۲۲). Prevalence and predictive factors of strain among caregivers of people with disability: results from R-Care community survey, Kerala, India. *Disability and Rehabilitation*, ۴۴(۲۱), ۶۳۳۳-۶۳۳۹. doi: ۱۰,۱۰۸۰/۰۹۶۳۸۲۸۸,۲۰۲۱,۱۹۶۵۲۳۱
- Mikolas, C., Winfield, H., Smith-MacDonald, L., Pike, A., Jones, C., Lee, M., Brémault-Phillips, S. (۲۰۲۱). Enhancing Resilience in Canadian Military Families and Communities: A Qualitative Analysis of the Reaching In... Reaching Out and Bounce Back and Thrive! Resiliency Skills Training Programs. *Frontiers in Public Health*, ۹, ۶۶۲۳۱۳. doi: ۱۰,۳۳۸۹/fpubh.۲۰۲۱,۶۶۲۳۱۳
- Mulholland, E., Dahlberg, D., & McDowell, L. (۲۰۲۰). A Two-Front War: Exploring Military Families' Battle with Parental Deployment.

Journal of Pediatric Nursing, ۵۴, ۳۴-۴۱.
doi:۱۰,۱۰۱۶/j.pedn.۲۰۲۰,۰۵,۰۱۹

- Ormeno, M. D., Roh, Y., Heller, M., Shields, E., Flores-Carrera, A., Greve, M., Onasanya, N. (۲۰۲۰). Special Concerns in Military Families. *Current Psychiatry Reports*, ۲۲(۱۲), ۸۲. Doi: ۱۰,۱۰۰۷/s۱۱۹۲۰-۰۲۰-۰۱۲۰۷-۷
- Patel, K., Sanchez, I. M., Nguyen, J. C., & Chan, L. S. (۲۰۲۲). Disparities of Cutaneous Malignancies in the US Military. *Cutis*, ۱۱۰(۳), ۱۳۲-۱۳۶. doi:۱۰,۱۲۷۸۸/cutis.۰۶۱۴
- Ribeiro, S., Renshaw, K. D., & Allen, E. S. (۲۰۲۳). Military-related relocation stress and psychological distress in military partners. *Journal of Family Psychology: JFP: Journal of the Division of Family Psychology of the American Psychological Association (Division ۴۳)*, ۳۷(۱), ۴۵-۵۳. Doi: ۱۰,۱۰۳۷/fam۰۰۰۱۰۳۰
- Rossiter, A. G., & Ling, C. G. (۲۰۲۲). Building resilience in US military families: why it matters. *BMJ Military Health*, ۱۶۸(۱), ۹۱-۹۴. Doi: ۱۰,۱۱۳۶/bmjmilitary-۲۰۲۰-۰۰۱۷۳۵
- Şahin, S., Adegbite, W. M., & Tiryaki Şen, H. (۲۰۲۱). How do family supportive supervisors affect nurses' thriving: A research before and during COVID-۱۹ pandemic? *Archives of Psychiatric Nursing*, ۳۵(۶), ۶۰۲-۶۰۹. doi:۱۰,۱۰۱۶/j.apnu.۲۰۲۱,۰۸,۰۰۸
- Shin, M. B., Garcia, P. J., Dotson, M. E., Valderrama, M., Chiappe, M., Ramanujam, N., Gimbel, S. (۲۰۲۲). Evaluation of Women's Empowerment in a Community-Based Human Papillomavirus Self-Sampling Social Entrepreneurship Program (Hope Project) in Peru: A Mixed-Method Study. *Frontiers in Public Health*, ۱۰, ۸۵۸۵۵۲. doi:۱۰,۳۳۸۹/fpubh.۲۰۲۲,۸۵۸۵۵۲
- Shohel, T. A., Niner, S., & Gunawardana, S. (۲۰۲۱). How the persistence of patriarchy undermines the financial empowerment of women microfinance borrowers? Evidence from a southern sub-district of Bangladesh. *PloS One*, ۱۶(۴), e۰۲۵۰۰۰۰. doi:۱۰,۱۳۷۱/journal.pone.۰۲۵۰۰۰۰
- Su, R., Obrenovic, B., Du, J., Godinic, D., & Khudaykulov, A. (۲۰۲۲). COVID-۱۹ Pandemic Implications for Corporate Sustainability and

- Society: A Literature Review. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, ۱۹(۳). Doi: ۱۰,۳۳۹۰/ijerph۱۹۰۳۱۵۹۲
- Tussanapirom, T., Siribal, P., Trirattanaphinthusorn, P., Kengtong, W., & Gaewkhiew, P. (۲۰۲۳). Economic burden of becoming a dentist in Thailand. *BDJ Open*, ۹(۱), ۵. Doi: ۱۰,۱۰۳۸/s۴۱۴۰۵-۰۲۳-۰۰۱۳۱-۱
 - Wilson, G., McGill, G., Osborne, A., & Kiernan, M. D. (۲۰۲۰). Housing Needs of Ageing Veterans Who Have Experienced Limb Loss. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, ۱۷(۵). Doi: ۱۰,۳۳۹۰/ijerph۱۷۰۵۱۷۹۱.